

VOORWOORD

*Albert Ponsioen - hoofdredacteur
LVB Onderzoek & Praktijk*

Zolang wij leven worden wij ouder. En naarmate je ouder wordt, lijkt de tijd sneller te gaan (Draaisma & Meng, 2001¹). Zo leek *Dirk Verstegen* het eeuwige leven bij de VOBC / het Landelijk Kenniscentrum LVB te hebben en dan opeens komt er na 16 jaar toch een eind aan. Van een achterkamertje in de Kolk, het hoofgebouw destijds van Groot-Emaus in Ermelo, is de stichting het Landelijk Kenniscentrum LVB en later de VOBC uitgegroeid tot een partner in de jeugdzorg waar de andere partners (onder andere kenniscentra en branche-organisaties) niet omheen kunnen. De bijdrage van *Dirk Verstegen* hieraan is onmiskenbaar. De redactieleden *Hilde Tempel* en *Hendrien Kaal* laten Dirk zelf aan het woord om op de afgelopen periode terug te blikken.

Het artikel van *Floor van Santvoort* en *Ivon Riemersma* over de resultaten van een dossieronderzoek sluit goed aan op een citaat uit het interview dat LVB-problematiek niet alleen een laag IQ is, maar dat het vooral in de sociale vaardigheden en het aanpassingsvermogen zit en je moet werken vanuit die hele context van het gezin en de omgeving. In meer dan de helft van de gevallen bleek er bij de jongere sprake van een ouder met psychische of verslavingsproblemen (KOPP). Met dit gegeven wordt in de begeleiding en behandeling van jongeren met LVB-problematiek nog te weinig rekening gehouden.

De bijdrage van *Anne-Iena de Vletter*, *Floor van Santvoort* en *Karin van Doesum* lijkt geïnspireerd door een ander citaat van *Dirk Verstegen*: “Dat je dus [je aanpak] ook op het individu moet afstemmen.” Een aanpak op maat is lastig om effecten te onderzoeken met de klassieke

groepsstudies (Randomized Controlled Trials - RCT's). De auteurs laten in een pilotstudie zien wat het effect is van de ouder-baby-interventie op de kwaliteit van de ouder-kind-interactie. Door twee jonge moeders met LVB-problematiek, die binnen een moeder-kindhuis wonen, intensief met onder andere herhaalde metingen te volgen, was er iets over de uitgevoerde interventie te zeggen. Natuurlijk moeten er nog veel methodologische hindernissen bij dit soort studies worden genomen (de auteurs komen met een aantal waardevolle suggesties), maar hoe meer deze onderzoeksmethodiek wordt toegepast in de klinische praktijk, hoe eerder deze een geaccepteerde status krijgt naast groepsstudies. In deze tijd van gepersonaliseerde zorg kan dit niet snel genoeg gaan.

Het al eerder aangehaalde citaat uit afscheid-interview met *Dirk Verstegen*: “(...) dat het vooral in de sociale vaardigheden en het aanpassingsvermogen zit”, sluit naadloos aan op een bijdrage van drie leden van de projectgroep sociale adaptatie (een onderdeel van de werkgroep diagnostiek van het Landelijk Kenniscentrum LVB). Als niet het IQ, maar het adaptief vermogen het belangrijkste criterium is om LVB-problematiek vast te stellen (zie bijvoorbeeld de DSM-5), dan moet er ook duidelijkheid en overeenstemming zijn over het begrip adaptief vermogen en over de instrumenten om dit vermogen te kunnen meten bij kinderen, jongeren en volwassenen. *Anne van der Waa*, *Andries Schilperoord* en *Albert Ponsioen* vatten in hun bijdrage de werkzaamheden van deze projectgroep samen.

De bijdrage *Uit de praktijk* in dit najaarsnummer is een verslag van *Michel van den Bo-*

¹Draaisma, D., & Meng, J. (2001). *Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt*. Groningen: Historische uitgeverij.

gaard, Anthony Djadoenath en Alet van Veghel over een 'vliegende-zorg'-project vanuit GGZ Herlaarhof in Vught waarmee overbodige uit-huis- en overplaatsingen kunnen worden voorkomen. Bundelen van krachten, out-of-the-box denken en outreachend en sector-overstijgend handelen is een aantal thema's waarmee snel en doeltreffend op crisissituaties kan worden ingespeeld en veel ellende (te laat ingezette en/of tekortschietende zorg) kan worden voorkomen. Kennisoverdracht en -ontwikkeling door open access toepassingen in plaats van gespecialiseerde en moeilijk toegankelijke methodieken.

Het voorjaar en het najaar wordt sinds jaar en dag opgeluisterd door een nieuw exemplaar van *LVB Onderzoek & Praktijk*. Wij gaan hiermee vanzelfsprekend door, maar we willen in 2020 een extra themanummer uitbrengen over LVB-problematiek en de digitale wereld van apps, games, E-Health, wearables, et cetera. Bij deze doe ik een oproep om met bijdragen (praktijkervaringen; onderzoeksprojecten; et cetera) te komen.

Een toch wat verweesde hoofdredacteur wenst u veel leesplezier toe en graag tot in het voorjaar van 2020!